

INTRODUCCIÓ A LA LITERATURA COMPARADA [Teoria i Pràctiques]

Professora: Meri Torras

1. Objectius.

Aquest curs és una introducció a la teoria i la pràctica de la literatura comparada. El programa inclou una varietat de mètodes i de conceptes per tal de familiaritzar l'estudiant amb els problemes propis de la disciplina al llarg del segle XX.

2. Temes

1. Cap a una definició de la literatura comparada: problemes i propostes. Literatura general, literatura mundial, literatura comparada. Oposicions pròpies de les definicions de la disciplina: nacional/ supranacional, local/ universal, unitat/ diversitat. La recerca dels àmbits comparatius: supranacionalitat, internacionalitat, interdisciplinarietat.

Lectures: Wellek i Warren (57-65), Weisstein (27-56), Guillén (13-37) + Selecció del dossier: Remak, Clüver, Bassnett, Clausen, Fokkema, Chaitin.

2. La historiografia literària i el comparatisme I. Els problemes propis d'escriure la història literària: història i literatura; passat i història; passat i present; narrativa, història, ideologia i metafísica; fets i història. Història literària general i el cànon.

Lectures: Wellek i Warren (303-323), Curtius (17-35) + Dossier: Lowenthal, Bennet.

3. La historiografia literària i el comparatisme II. L'ordenació històrico-literària dels "fets". Categories pròpies de la història literària: època, període, generació i moviment.

Lectures: Weisstein (202-234) + Dossier: Showalter, Kelly, Canning.

4. Les relacions literàries I: els conceptes d'influència i imitació; recepció i efecte literari. Cap a la superació del concepte d'influència: la intertextualitat. Els problemes de la subjectivitat i l'autoritat en les relacions literàries I.

Lectures: Weisstein (157-200), Guillén (304-361) + Dossier: Carbonell, Frow.

5. Les relacions literàries II: Els problemes de la subjectivitat i l'autoritat en les relacions literàries II. La traducció i el comparatisme.

Lectures: Dossier: Bassnett, Lefevere

PRÀCTICA: Conferència-xerrada amb la professora Neus Carbonell.

6. L'estudi dels gèneres i les formes. El gènere com a institució. El gènere com a sistema. El gènere com a paràmetre d'avaluació literària. Les categories genèriques. Els elements formals i l'objecte literari.

Lectures: Weisstein (253-264), Guillén (141-181) + Dossier: Fowler, Derrida, Loureiro.

PRÀCTICA: Els gèneres autobiogràfics (memòries, cartes, diaris...). Lectures: Diari de Frida Kahlo (fragments); l'«Autobiografia», de Gertrudis Gómez Avellaneda; el *testimonio*.

7. L'estudi dels temes i dels motius literaris. Tema i literatura. Tema i motiu. Tematologia i comparatisme. L'estudi supranacional dels temes i dels motius. L'estudi interdisciplinari dels temes i dels motius.

Lectures: Weisstein (265-296), Guillén (248-303) + Dossier: Said, Hirsch.

PRÀCTICA: Seguiment d'alguns temes a través de textos de tota mena (lingüístics, pictòrics...). Propostes: «Bells i belles durments»; «Dones o arbres»; «Relacions a la carta».

8. Les figures d'Occident I: La literatura comparada i el mestissatge d'Occident. Les diverses posicions del jo que puc habitar. Els essencialismes estratègics. La diferència de la identitat. Multiplicació i eixamplament dels espais de frontera.

Lectures: Dossier: Spivak, Lugones.

PRÀCTICA: Documental «Ajuste de color». Lectura, comentari i anàlisi de «Mericans», de Sandra Cisneros. Lectura de l'entrevista de Pilar Godayol a Sandra Cisneros. Molina. Anzaldúa.

9. Les figures d'Occident II: La literatura comparada més enllà d'Occident. Les crítiques d'eurocentrisme al model tradicional. Les relacions est-oest. Nacionalitat, supranacionalitat, internacionalitat i universalisme. Identitat nacional i literatura comparada. La teoria del postcolonialisme: món post-colonial/ postcolonialisme.

Lectures: Achebe, Thiong'o, Paz, Bassnett, Lloret.

PRÀCTICA: Conferència-xerrada amb Anna Soler. Lectura, comentari i anàlisi d'una de les *Lettres de France* i de *Kehinde*.

10. Noves tendències: els estudis de cinema i els estudis culturals. Interdisciplinarietat o crítica a les disciplines? Narrativa i cultura. Narrativa i ideologia. Natura i cultura. Cinema, realitat i realisme. Política, ideologia i l'acte de mirar.

Lectures: Dossier: Easthope, Johnson, West.

PRÀCTICA: Visió, anàlisi i comentari de *Fresa y chocolate* i *Juego de lágrimas*.

3. Lectures i pràctiques.

Cada estudiant haurà de presentar al llarg del curs dues o més lectures a classe i guiar la discussió que se segueixi. Així mateix, al final de cada tema s'haurà de lliurar un treball breu corresponent a una o varies de les qüestions suscitées a classe.

Les pràctiques consistiran en l'aplicació dels mètodes propis de la literatura comparada a àmbits supranacionals i multiculturals.

4. Avaluació.

La nota final serà la mitjana de la nota de teoria i de la nota de pràctiques. La nota de teoria serà la suma de les següents:

- Presentació de les lectures 35%
- Treballs escrits de cada tema 35%
- Examen final 30%

5. Bibliografia

- Achebe, Chinua. "Colonialist Criticism." *Hopes and Impediments*. London: Heinemann, 1988.
- Auerbach, Erich. *La representación de la realidad en la literatura occidental*. México: Fondo de cultura económica, 1988.
- Bassnett, Susan. *Comparative Literature. A Critical Introduction*. Oxford: Blackwell, 1993.
- Canning, Kathleen. "Feminist History after the Linguistic Turn: Historicizing Discourse and Experience". *Signs* 19, 2 (1994): 368-404.
- Carbonell, Neus. "L'exili en «La meva Cristina» de Mercè Rodoreda: Intertextualitat i imaginació dialògica". *Lectora. Revista de dones i textualitat*, 1 (1995): 75-88.
- Clausen, Christopher. "«National Literatures» in English: Toward a New Paradigm", *New Literary History*, 25 (1994): 61-72.
- Clüver, Claus. "The Difference of Eight Decades: World Literature and the Demise of National Literatures." *Yearbook of Comparative and General Literature* 35 (1986): 14-24.
- Curtius, Ernst Robert. *Literatura europea y Edad Media Latina*. México: Fondo de cultura económica, 1984.
- De Man, Paul. "Autobiography as De-facement". *Modern Language Notes*, 94 (1979) [trad. cast. Ángel G. Loureiro, *Suplementos Anthropos*, 29 (1991): 113-118].
- Derrida, Jacques. "The Law of Genre." *Critical Inquiry* 7 (1980): 55-81.
- Easthope, Antony. *British Post-structuralism*. London and New York: Routledge, 1988.
- Fokkema, Douve W. "La literatura comparada i el nou paradigma", trad. Enric Bou. *Els Marges*, 40 (1989): 5-18.
- Fowler, Alistair. *Kinds of Literature: An Introduction to the Theory of Genres and Modes*. Oxford: Clarendon, 1982.
- «Fresa y chocolate» [monográfico] *Viridiana*, 7 (1994).
- Frow, John. *Marxism and Literary History*. Oxford: Basil Blackwell, 1986.
- . *Cultural Studies and Cultural value*. New York: Oxford University Press, 1995.
- Guillén, Claudio. *Entre lo uno y lo diverso. Introducción a la Literatura Comparada*. Barcelona: Crítica, 1985.
- Hirsch, Marianne. *The Mother / Daughter Plot. Narrative, Psychoanalysis and Feminism*. Bloomington: Indiana University Press, 1989.
- Johnson, Richard. "The Story so Far: and Further Transformations? ." *Introduction to Contemporary Cultural Studies*. Ed. David Punter. London and New York: Longman, 1986, 277-313.
- Kelly, Joan. "Did Women Have a Renaissance? ." *Women, History and Theory*. Chicago: University of Chicago Press, 1984.
- Kristeva, Julia. *La révolution du langage poétique*. Paris: Seuil, 1974.
- Lefevre, André. "Translation and/in Comparative Literature." *Yearbook of Comparative and General Literature* 35 (1986): 40-50.
- Loureiro, Angel G. "La autobiografía y sus problemas teóricos". *Suplementos Anthropos*, 29 (1991): 2-8.

- Lowenthal, David. *The Past is a Foreign Country*. Cambridge: Cambridge University Press, 1985.
- Lugones, Maria. "Purity, Impurity, and Separation." *Signs* 19 (1994): 458-479.
- Lloret, Maria Rosa. "Elegir la lengua, elegir al lector." *Quimera* 112 (1992): 16-21.
- Molina, María Luisa "Papusa". "Fragmentations: Meditations on Separatism." *Signs* 19 (1994): 449-457.
- Paz, Octavio. *El laberinto de la soledad*. México: Fondo de cultura económica, 1973.
- Remak, Henry H. H. "Comparative Literature. Its Definition and Function." *Comparative Literature: Method and Perspective*. Ed. Newton P. Stalknecht. Carbondale: Southern Illinois Press, 1971, 1-57.
- Said, Edward W. *Orientalism*. New York: Pantheon, 1978.
- Showalter, Elaine. *A Literature of Their Own*. London: Virago Press, 1982.
- Spivak, Gayatri Ch. *The Post-Colonial Critic: Interviews, Strategies, Dialogues*. London: Routledge, 1990.
- Storey, John. *Cultural Theory and Popular Culture*. London: Harvester+Wheatsheaf, 1993.
- Weisstein, Ulrich. *Introducción a la literatura comparada*. Traducción de María Teresa Piñel. Barcelona: Planeta, 1975.
- Wellek, René, Austin Warren. *Teoría Literaria*. Madrid: Gredos, 1981.
- West., Cornel. "The New Cultural Politics of Difference", Simon During (ed.) *The Cultural Studies Reader*. London: Routledge, 1993.